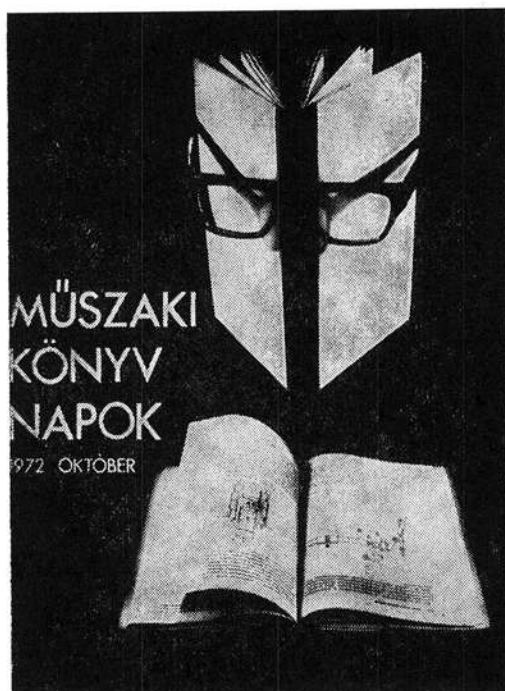

MŰSZAKI KÖNYVNAPOK 1972

Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a Műszaki Könyvnapok Országos Szervező Bizottsága ez évben 11. alkalommal rendezi meg a Műszaki Könyvnapokat. Az országos megnyitó ünnepi jellegét a hely és időpont külön is hangsúlyozza: a megnyitóra az 1972-ben ezeréves alapítását ünneplő Székesfehérvárott kerül sor, szeptember hó 28-án. /A budapesti megnyitó a Csepel Művekben lesz 1972. október 3-án./

Az alkalom és hely külön felelősséget ró a Szervező Bizottságra, s hogy a szerteágazó és mégis központosított szervezés zökkenőmentes lesz, arra a Bizottság összetétele a biztosíték.

A 11. Műszaki Könyvnapok jó szervezését, sikeres bonyolítását - a Bizottság keretében - az alábbi szervezetek biztosítják: Építésügyi és Városfejlesztési Minisz-

térium, Kohó- és Gépipari Minisztérium, Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, Munkügyi Minisztérium, Művelődésügyi Minisztérium, Nehézipari Minisztérium, Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége, Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség, Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése, Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, Szakszervezetek Országos Tanácsa, Állami Könyvterjesztő Vállalat, Művelt

Nép Könyvterjesztő Vállalat, Könyvértékesítő Vállalat, Közgazdasági és Joggi Könyvkiadó, Táncsics Könyvkiadó, valamint a Műszaki Könyvkiadó, amely egyúttal a szükséges koordináló tevékenységet is ellátja, élén SOLT Sándor igazgatóval, aki egyben a Szervező Bizottság elnöke is.

Az országsszerte megrendezésre kerülő Műszaki Könyvnapoknak a legfőbb feladata az, hogy a műszaki társadalom, az üzemi dolgozók figyelmét a műszaki könyvkiadás fejlődésére, eredményeire, problémáira, illetve általában a műszaki irodalom és az abban foglaltak hasznosítására irányítsa. Közélettől vizsgálva, ez a feladat általános és állandó. Ezt az általánosságot és állandóságot különösen ki kell hangsúlyozni az UNESCO meghirdette ideai nemzetközi könyvévben, hiszen a jó szakmunkás, technikus, mérnök ma éppen úgy, mint tegnap és holnap, akkor végzi munkáját pontosabban, sőt könnyebben, ha az új technológiák útján eligazodik. A műszaki könyv a tervező mérnök és a kétkézi munkás "baadekere"!

A műszaki könyv segédeszköz, és ez határozta meg helyét a könyvkiadásban is. Mondjuk ki: nem irodalom s így - a szépirodalomban oly gyakran ténnyre vezető - "ujtásokkal, kísérletezésekkel" sem élhet. A műszaki könyv kitaposott úton halad. Szerzői célkitűzései között - járhatják egyesek a technológiák Mont Everestjét, míg mások csak dombokra hágnak - egy tényező megnyugtatóan jellemző: e magasságokat azért küzdik le, tapasztalataikat azért teszik közzé, hogy az utánuk következő századok - a tervezők és kétkéziek - kezük már a szakma utkönyvével, otthonosan mozognak a tegnapi még alig járható utakon. E cél elérését segíti a Műszaki Könyv-

napok, amikor a legújabb technológiákat közlő kiadványokat az év egy bizonyos szakára /idén október hónap/ koncentráltan teszi sokezer példányban közzinccsé.

"Hatalmas és jelentős ipari létesítmények születtek - mondotta KÁDÁR János, a párt Központi Bizottságának első titkára korábban -, természetesen nőtt iparunk teljesítménye..." A Könyvnapok további célja: a KÁDÁR elvtárs említette létesítmények dolgozóinak munkáját azzal is segíteni, hogy az egyes iparágazatok számára gondosan kiválasztott műveket az olvasóhoz eljuttassa. Közérthetőbben: a Könyvnapok célja a friss kiadványokat közvetlenül a műszaki dolgozók íróasztalához, munkapadjához juttatni.

A Műszaki Könyvnapok - ellentétben az irodalom ünnepi könyvhetével - végeredményben nem ünnep! A műszaki termelésben nincs pihenő, nincs megállás, - aki megáll: lemarad! A Műszaki Könyvnapok, kiadványaival, a hétköznapot, a fejlődést szolgálja. A szakkönyv - mint említettük - segédeszköz. Az év minden napján kéznél kell lennie! A műszaki könyv betűbe rögzíti a követni valót, megkíméli az olvasó-szakembert a számára felesleges, a népgazdaság számára költséges kísérletezgetésektől ott, ahol e kísérleteket már mások elvégezték. S ha e célját a Műszaki Könyvnapok eléri, a kivitelezésben nem éppen olcsó kampány megérte a költséget és fáradságot.

A sikerre megvan a remény: 6 kiadó kiadványa biztosítja a várt eredményt. Vessünk tehát egy pillantást az 1972. évi Műszaki Könyvnapok alkalmából megjelenő kiadványok megoszlására.

Kiadók szerint:

Műszaki	30 mű	217 000 példány
Akadémiai	1 mű	10 000 példány
Közgazdasági	1 mű	2 500 példány
Kossuth	1 mű	15 000 példány
Mezőgazdasági	2 mű	4 600 példány
Zrinyi	3 mű	60 000 példány
Összesen:	38 mű	309 200 példány

Szint szerint:

Alapfoku	12 mű	178 900 példány
Középfoku	15 mű	80 300 példány
Felsőfoku	11 mű	50 000 példány
Összesen:	38 mű	309 200 példány

Téma szerint:

Automatika	1 mű	1 600 példány
Elektronika villamosság, elektrotechnika	2 mű	8 000 példány
Építészet, épületgépészet	3 mű	13 900 példány
Gépészet	9 mű	53 700 példány
Haditechnika	3 mű	60 000 példány
Híradástechnika	7 mű	72 000 példány
Közlekedés	1 mű	12 100 példány
Matematika	3 mű	14 400 példány
Számítógéptechnika	1 mű	4 000 példány
Vegyipar, kémia	3 mű	7 500 példány
Egyéb	5 mű	62 000 példány
Összesen:	38 mű	309 200 példány

A Könyvnapok lendületét, akár a múltban, úgy idén is minden bizonnyal növelni fogja az OMKDK irányítása alatt megrendezendő országos műszaki könyvtáros verseny. A műszaki könyvtárosok feladata, hogy az üzemekben,

gyárakban és más intézményeknél a szakemberek figyelmét a munkájukhoz szükséges kiadványokra felhívják. Ez szép és hálás feladat! Megvan rá a remény, hogy könyvtárosaink fáradozása ez évben is gyümölcsöző lesz.

É.A.

A nemzetközi tudományos és műszaki információsrendszer bonyolultságából adódó fejlesztési problémák és feladatok

A Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ /NTMIK/ Tudományos Tanácsának 1971. decemberi ülésén SZUMAROKOV, L.N., az NTMIK tudományos osztályvezetője, előadásában rámutatott néhány, a nemzetközi tudományos és műszaki információs rendszer különlegesen nagy és bonyolult voltából fakadó problémára és feladatra. Ezek röviden a következőkben foglalhatók össze.

1. Az együttműködő alrendszerek nagy száma

A KGST keretében intenzív munka folyik nemzetközi ágazati alrendszerek létrehozására /pl. a vegyipar, az építésügy, az elektrotechnika, a mezőgazdaság, az atomenergia stb. témaköreiben/. Píllanatnyilag ez a folyamat viszonylag gyengén koordinált és az alrendszerek eltérő módszertani alapokra épülnek.

A Nemzetközi Központnak a fejlődés jelenlegi szakaszában korlátozott számú alrendszer kifejlesztésére kell erejét koncentrálni - ez azonban azzal a veszéllyel jár, hogy elveszti a kezdeményezést más alrendszerek vonatkozásában. Másrészt a rendelkezésre álló források nem teszik lehetővé, hogy a Központ egyenlő figyelmet fordítson valamennyi alrendszer kialakítására.

További problémát jelent az, hogy az ágazati rendszerekbe az egyes tagországokban nem pontosan ugyanazok a témakörök tartoznak. Ez arra figyelmeztet, hogy az ágazatok közötti kapcsolatokat szorosabbra kell fűzni nemcsak az egyes tagországok szintjén, hanem nemzetközi szinten is.

2. Az egyes alrendszerek különböző fejlettsége

Az egyes alrendszerek jelenlegi fejlettségi szintje jelentősen eltér egymástól. Ez az eltérés az egyes országok nemzeti rendszerét alkotó alrendszereknél és nemzetközi szinten egyaránt megfigyelhető. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyes nemzeti rendszerek keretében is jelentősen eltérő fejlettségi szintet értek el a különböző ágazati alrendszerek, és eltérő a hasonló ágazati alrendszerek fejlettségi szintje a különböző KGST tagországokban is. Az egymással együttműködő alrendszerek fejlettségi szintjében megfigyelhető eltérések a további fejlődésnek rendkívül lényeges tényezői, hiszen az eddig elért fejlettségi szinttől függően eltérőek az egyes alrendszerek to-

vábbfejlesztésének legközelebbi céljai és szakaszai is. A sokoldalú együttműködés hatékony megvalósítására törekedve ezt feltétlenül figyelembe kell venni.

Hangsúlyozni kell, hogy a "fejlettségi szint" rendkívül bonyolult fogalom. Jellemzésére a rendszer bemenetén megjelenő információ áram nagyságát, az információk munka automatizáltságának szintjét, az információk termékek típusainak számát és minőségét, az információk szolgálat által kiszolgált felhasználók mennyiségét stb. használhatjuk fel. Amikor tehát a különböző alrendszerek eltérő fejlettségi szintjéről beszélünk, természetesen nem csupán a feldolgozás automatizáltsági szintjére gondolunk. Rendkívül fontos szerepet játszanak olyan tényezők, mint pl. az információk bázis nagysága és fejlődésének üteme /az információk bázisba időegység alatt belépő új dokumentumok mennyisége/. Mivel mind az információk bázisok nagyságában, mind azok növekedési ütemében valamennyi iparág területén alapvető szerepet játszik a szovjet alrendszer szintje, az orosz nyelvű információk feldolgozása a nemzetközi rendszerben igen fontos.

3. Az együttműködés lehetséges formái

A nemzetközi rendszer nemzeti elemeinek eltérő fejlettségi szintje és különösen az információfeldolgozási folyamatok automatizáltságában fennálló különbségek a nemzetközi együttműködés következő három alapvető formáját teszik lehetővé és indokolttá a fejlődés jelenlegi szintjén:

- automatizált nemzeti rendszerek együttműködése /ágazati, funkcionális stb. alrendszerek szintjén/;

- nemzeti rendszerek együttműködése a szükséges automatizáltsági szint elérése érdekében;

- a nemzetközi rendszer nemzeti elemei közötti együttműködés hagyományos formái.

Egészen a legutóbbi időkig a gyakorlatban leginkább az együttműködés harmadik típusa volt az uralkodó, most azonban egyre gyakoribb a második forma. Az első formáról változatlanul csak igen ritkán beszélhetünk.

Az együttműködő alrendszerek olyan rendszereket képezhetnek, amelyeket "tisztá", illetve "vegyes" típusuaknak nevezhetünk.

A tiszta típusu rendszerre példaként az INIS és Bauselektronik rendszert hozhatjuk fel. Jellemzője a különböző funkciók szétosztása az alrendszerek között, jól meghatározott, egységes információk feldolgozási technológia. A vegyes típusu rendszerekre a fenti ismérvek nem jellemzőek. Az alrendszerek együttműködése a tevékenységek koordinációjának szintjén történik.

A fejlődés jelenlegi szakaszában egyre erősebben érvényesül a tiszta típusú rendszerek létrehozatalának irányzata. A különböző nemzeti alrendszerek eltérő fejlettségi szintje következtében azonban esetleg olyan tiszta típusú nemzetközi rendszerek is kialakulhatnak, amelyek nem valamennyi partnerország alrendszerét tartalmazzák.

4. A regisztrációs szolgálat létrehozatalának szükségessége

A fentieket figyelembe véve, a nemzetközi tudományos és műszaki információs rendszer létrehozatalának és továbbfejlesztésének egyik alapvető feltétele, hogy "leltárba vegyék" azokat az elemeket /-információs területen tevékenykedő szerveket-/, amelyek már működnek, s megállapítsák azok működési jellemzőit.

A Nemzetközi Központ ezzel a céllal kívánja létrehozni regisztrációs szolgálatát. Ennek a szolgálatnak megszervezésére olyan körülmények között kerül sor, amikor az egyes országokban hasonló szolgálatok még nem működnek. Ebből pedig mind tudományos, mind szervezési szempontból jelentős problémák fakadnak.

Arra kell törekedni, hogy a Központ regisztrációs szolgálata potenciálisan összeegyeztethető legyen az esetleg létrejövő hasonló nemzeti szolgálatokkal. Biztosítani kell, hogy a Központ tagországainak információs szervei a statisztikai és nyilvántartási természetű adatokat mind a saját központi információs szerveikhez, mindpedig a Nemzetközi Központhoz eljuttassák, és - ami ennél is fontosabb - a tagországok esetében az adatok tartalmukban és formájukban egységesek legyenek. Egyelőre a Központ nyilvántartó szolgálatának kialakítására irányuló tevékenység még nincs eléggé összhangban a tagországokban folyó hasonló munkálatokkal.

Fontos továbbá a rendszer elemeire vonatkozó adatok tárolásának, feldolgozásának és kiadásának megoldása is. Jelenleg a regisztrációs szolgálat hagyományos technológiával dolgozik és specializált kiadványokat állít össze. Egyre sürgetőbbé válik azonban a faktográfiai információk gépi adathordozón történő rögzítése és gépi feldolgozása. Magától értetődik, hogy ennek a feladatnak a megoldása még nagyobb követelményeket támaszt az egyes tagországok rendszereinek és a Nemzetközi Központ munkájának összehangolása terén.

Vásárhelyi Pál